

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ในวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๔ รัฐบาลได้ประกาศลดค่าเงินบาทเมื่อเทียบกับค่าเงินดอลลาร์สหรัฐ. ลงร้อยละ ๔.๗ นั่นคือ จากอัตราแลกเปลี่ยนประมาณ ๒๑.๐๐ บาท ต่อดอลลาร์สหรัฐ. เป็น ๒๓.๐๐ บาท ต่อดอลลาร์สหรัฐ. หรือค่าเงินบาทจะลดลงประมาณดอลลาร์สหรัฐ. ละ ๒.๐๐ บาท โดยรัฐบาลได้แถลงถึงความจำเป็นครั้งนี้ว่า เพื่อเป็นการปรับค่าเงินบาทให้เข้ากับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจที่แท้จริงของประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากเงินดอลลาร์สหรัฐ. มีค่าแข็งขึ้นทำให้เงินบาทเมื่อเทียบกับเงินสกุลอื่น ๆ นอกเหนือจากเงินดอลลาร์สหรัฐ. แล้วจะสูงกว่าค่าที่แท้จริง โดยมีค่าเพิ่มสูงขึ้นกว่าร้อยละ ๑๐ เมื่อเทียบกับเงินมาร์คและเงินปอนด์ และสูงกว่าร้อยละ ๔ เมื่อเทียบกับเงินเยน (ป.อภิญญา ๒๕๖๔: ๒๗) จึงทำให้ประเทศขาดดุลการค้ามากขึ้นตลอดเวลา เพราะสินค้าออกของไทยจะมีราคาสูงขึ้น ทำให้ส่งออกได้น้อย ขณะที่สินค้าเข้าของไทยมีราคาถูกลง จึงมีการนำเข้ามาก และยังทำให้ฐานะทุนสำรองของประเทศลดลงด้วย ซึ่งเมื่อคิดเทียบทุนสำรองของประเทศเป็นมูลค่าการนำเข้า จะมีเพียง ๒ เดือนเศษ นับรวมทองคำด้วย (สุธารทิพย์ ก่อสันติรัตน์ ๒๕๖๔: ๓๒) รัฐบาลจึงได้ใช้การลดค่าเงินบาทเป็นมาตรการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจครั้งนี้ ซึ่งมาตรการดังกล่าวจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อดุลการค้า, ดุลการชำระเงิน และทุนสำรองของประเทศ นอกจากนี้รัฐบาลยังคาดว่า การลดค่าเงินบาทนี้จะส่งผลดีต่อเกษตรกรด้วย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มุ่งจะวิจัยในประเด็นที่ว่า การลดค่าเงินบาทจะมีผลทำให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวของไทยได้รับผลตอบแทนสูงขึ้นหรือไม่ เป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวกับการค้าพืชผลระหว่างประเทศ โดยจะพิจารณาทั้งในแง่ที่เป็นผู้ผลิตและผู้บริโภค

๒. เพื่อศึกษาถึงวิธปฏิบัติ เศรษฐกิจของพืชผล เกษตร และปัญหาในการปรับตัว ตลอดจนอำนาจในการต่อรองของเกษตรกร

๓. จะศึกษาถึงผลกระทบที่จะมีต่อ เกษตรกรผู้ปลูกข้าวภายหลังการลดค่าเงินบาท โดยจะพิจารณาทั้งในแง่ผู้ผลิต, ผู้ขาย และผู้บริโภค เปรียบเทียบถึงผลดีผลเสียที่แท้จริงที่จะมี ต่อเกษตรกรผู้ปลูกข้าว รวมทั้งศึกษาถึงผลกระทบที่มีต่อระบบ เศรษฐกิจโดยรวม

ขอบเขตการศึกษา

๑. ช่วงของการวิจัยจะ เริ่มตั้งแต่ปี ๒๕๒๐ (เป็นช่วงก่อนการลดค่าเงินบาท) เรื่อยมาจนถึงสิ้นปี ๒๕๒๔ (ซึ่งเป็นช่วงหลังการลดค่าเงินบาท)
๒. เกษตรกรที่ระบุในการวิจัยจะหมายถึง เกษตรกรผู้ปลูกข้าวหรือชาวนาเท่านั้น
๓. จะทำการวิจัยถึงข้าวนาปีเพียงอย่างเดียวเท่านั้น

วิธีการค้นคว้าและวิจัย

๑. ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการสอบถามข้อเท็จจริงจากบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- ก. เจ้าหน้าที่ธนาคารแห่งประเทศไทย
- ข. เจ้าหน้าที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ค. เจ้าหน้าที่กองการค้าข้าว กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์
- ง. เจ้าหน้าที่สภาหอการค้าไทย
- จ. เจ้าหน้าที่สมาคมผู้ส่งออกข้าวออกต่างประเทศ
- ฉ. ชาวนาในบางจังหวัด ได้แก่ พิจิตร, บุรีรัมย์, ชัยนาท และปทุมธานี

๒. ข้อมูลทุติยภูมิ ได้จาก

- ก. เอกสารในท้องสมุด
- ข. เอกสารของหน่วยราชการ
- ค. เอกสารจากสมาคมผู้ส่งออกข้าวออกต่างประเทศ และสภาหอการค้าไทย

ประโยชน์ที่จะได้

๑. จะทำให้ทราบถึงความจำเป็น ตลอดจนผลดีผลเสียในการลดค่าเงินบาท ที่มีต่อ
ชาวนา
๒. จะทำให้ทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับรายได้และรายจ่ายของชาวนา ก่อนและ
หลังการลดค่าเงินบาท ว่าผลสุดท้ายแล้วชาวนาได้รับผลดีตามที่มีการกล่าวอ้างหรือไม่ และ
จะทำให้ทราบถึงผลสะท้อนที่มีต่อระบบ เศรษฐกิจโดยรวมด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย